

Adviezen over schrijfontwikkeling/-onderwijs

www.handschriftontwikkeling.nl

Sinds november 2003 heeft het Platform Handschriftontwikkeling de onderstaande vragen op het gebied van schrijfontwikkeling en schrijfonderwijs ontvangen. In deze bijdrage staan al deze vragen vermeld en worden de daarbij gegeven adviezen genoemd.

Het Platform is tegen het te vroeg beginnen met het schrijven van letters. Het kind zelf dient de norm te zijn. Toetsen kunnen helpen bij een ononderbroken schrijfontwikkeling van het individuele kind. Bij een toets dient het kind centraal te staan, niet de meetbaarheid en indeling in een niveau of hokje!

Vraag 4

Hoe in groep 3 schrijven combineren met leesmethode “Lang zullen ze leven”?

Advies: Begin met lezen en pas later met schrijven, want het zijn verschillende processen. Het te snel verlangen van lettervormen leidt i.h.a. tot verkramping, vooral bij jongens, voor wie het schrijfonderwijs te vroeg begint. Begin in groep 2 met motorische voorbereiding op het schrijven. Denk aan Schrijfdans, Schrijfkriebels of De klas beweegt. Maken jullie schrijfpatronen in groep 3 op/tussen lijnen of op ongelinieerd papier?

We verwijzen naar SPH en VLMS voor schrijfpedagogische adviezen.

Vraag 29

Graag gedegen informatie, ideeën en tips over de penguip. Vraag vanuit montessorischool, waar kleuterleidsters volgens Montessori de fijne motoriek ontwikkelen.

Advies: Laat experimenteren met velerlei materialen. Bij schrijven wel de juiste (driepunts-) greep aanleren. Verwijzing naar Schrijven op maat en Pak je pen.

Vraag 46

Is er wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de vraag of jongens motorisch later rijpen dan meisjes? En dus schrijfonderwijs in groep 3 te vroeg begint?

Advies:

- Promotieonderzoek Meulenbroek (met 5-/6-jarigen)
- Ajuriaguerra geeft verschillende tabellen voor jongens/meisjes bij schrijven (6-12 jr.)
- Van Hagen publiceert onderzoekje in JSW van jan. 2008 (groep 8).
- Huybregts (België) zegt een en ander over 5-/6-jarigen.
- Het handschrift van kinderen en jongeren, R. Bollsweiler (t.a.p. 5)

Vraag 48

Kunt u me helpen aan een site waar de kern- en tussendoelen van schrijven op staan?

Advies: Ontbreekt!

Vraag 55

Hoe kan ik voor m'n linkshandige 10-jarige zoon schrijfaandacht van school krijgen?

Advies: uitvoerige correspondentie! Ga met school in gesprek en maak die tot medestander.

Vraag 61

De school heeft koordschriftmethode Pennenstreken. Hoe kan ik ervoor pleiten dat m'n 6-jarige zoon (groep 3) blokschrift mag gaan schrijven?

Advies: Breng eerst de schrijfvraag in kaart m.b.v. 4 vraagpunten. Maak tijdens 10-minuten-gesprek een afspraak voor een langer gesprek. Neem evt. contact op met mw. Arends.

Vraag 62

Graag informatie voor m'n these vergelijking tussen leren schrijven in Nederland en België.

Advies: Eerst informatie bij 4 aanvullende vragen. Daarna deze bronnen en gegevens daaruit: Litière: Mijn kind leert schrijven – en hoe kan ik helpen (2002)

Van Waelvelde & De Mey: Kinderen met Developmental Coordination Disorder (2007)

McNichol: Handwriting Analysis Putting It to Work for You (1994)

Vervaeke: Naar school, Psychologie van 3 tot 8 jaar (2007)

Rodgers: Your Handwriting Can Change Your Life (2000)

Verbonden schrift vanaf groep 3. Blokschrift vanaf groep 6, náást het verbonden schrift. Zo krijgen de leerlingen op deze manier de grootst mogelijke schrijfvaardigheid.”, aldus Stichting Schriftontwikkeling van Hamerling/Scholten.

Vraag 70

Is overleg/samenwerking mogelijk tussen Platform Handschriftontwikkeling en HS Zuyd om naar het curriculum schrijfonderwijs te kijken.

Advies: We willen het bedoelde curriculum met genoeg doornemen en van suggesties voorzien. Verwijzen naar het samenwerkingsverband van schrijfdocenten. De aanspreekbare persoon daarvoor is tegenwoordig mw. Thecla van Leusden: tvanleusden@home.nl.

Vraag 77

Graag onze mening over: onderwijs de losse leesletter – onderwijs methodisch schrift niet langer.

Advies: De reacties na de petitie waren ... méér aandacht voor het leren schrijven, het blijven schrijven én meer schrijftijd in de opleiding. Het laatste lijkt nog noodzakelijker, als er terecht ook tijd wordt uitgetrokken voor nieuwe technische ontwikkelingen.

Er wordt gewezen op boek Studies over de schrijfmotoriek (Thomassen), methode Eigenhandig (Ten Zijthoff), en bespreking van de laatste methode in Mensenkinderen en JSW.

Vraag 93

Wat is uw visie op goed schrijfonderwijs en wat is volgens u de reden dat de kwaliteit zo achteruit is gegaan?

Advies: In 7 deelvragen wordt op dit onderwerp ingegaan:

Hoe is het momenteel met het schrijfonderwijs gesteld? (1)

Welke oorzaken zijn hiervoor te noemen? (2)

Hoe bindend is de keuze voor een bepaalde methode voor de ontwikkeling van een handschrift? (3)

Met welke uitgangspunten werkt een bepaalde methode? (methode onderzoek, minimaal 3 stuks) (4)

Welke stappen moeten ondernomen worden voor het daadwerkelijke schrijven van start kan gaan? (5)

Hebben motorische oefeningen effect op de handschriftontwikkeling van een kind? (6) (onderzoek in de praktijk)

Discussie: gebonden schrift of blokschrift, met welk doel geven we schrijfonderwijs? (7) (eventueel enquête en/of gesprek op stage met leerkrachten, intern begeleider)

Vraag 121

Waarom leren kinderen verbonden schrijven?

Advies: Eerst worden er 4 eerste gedachten vermeld. Daarna komen aan de orde:

- Uit onze brochure Sprekender Schrift: Verbonden-onverbonden
- Gegevens n.a.v. Platformvraag 62
- Gegevens uit de SOESSS-handout

Vraag 125

Hebben jullie kennis en ontwikkelingen over kleuterhandschrift voor me om collega's te informeren?

Advies:

- Vraag 'schrijfvoorwaarden' op bij SPH
- Vervast geeft 4 schrijffasen tussen 3 en 8.5 jaar
- Zwart op wit en Novoskript hebben beeldmateriaal bij de methode

Vraag 148

Ik zoek informatie over onderzoek naar handschriftontwikkeling door de jaren heen.

Advies: Er wordt gewezen op en info gegeven over:

- Zo leer je kinderen schrijven van Van Hagen (2010)
- Die Handschrift von Kindern und Jugendlichen, Robert Bollschweiler (1993) en zijn fasen:

1. beginnersfase (groep 3)
2. bewegingsfase (groep 4/5):
3. vormgevingsfase (groep 6/7):
4. schrift als persoonlijke uiting (vanaf groep 8):

In onze brochure "Verontrustend kinderhandschrift" (op deze website) staan gegevens over: Lichamelijk-psychische ontwikkeling en schrijfontwikkeling (5-9 en 9-12 jaar):

1. Hele basisschooltijd
2. Periode van ca. 5-9 jaar
3. Periode van ca. 9 - 12 jaar

Tot slot losse, aanvullende informatie over de schrijfontwikkeling.

Vraag 162

Hoe het schrijfonderwijs in Nederland en schriftverbetering van onderwijsgeevenden verbeteren?

Advies: Er wordt gewezen op wat Platform/Werkgroep zoal hebben gedaan, op petitie, website en brochure schriftverbetering. Er wordt nagegaan of gesprek mogelijk is met vraagsteller, Platform en Hogeschool Windesheim.

DS/08.04.12